

Naročnina za kraljevine
SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglasi: enostopna mm vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAV

Uredništvo:
Wellsova ulica 14. Telefon 308.
Uprava:
Marijin trg 3. Telefon 44.
Vseučiliški knjižnici
v Ljubljani.
Obvezni izvod,
poštne prosto.

Vladna kriza.

POGAJANJA. — STALIŠČE MUSLIMANSKEGA KLUBA. — KOMBINACIJE. — KOMUNIKE O POTEKU POGAJANJ.

Beograd, 27. novembra. Včeraj so tudi demokrati nadaljevali posvetovanja o političnem položaju. V zasebnih razgovorih demokratiški poslancev pred sejo kluba je bil govor tudi o potrebi, da se mora čimprej priti na čisto glede stališča demokratov v koalicijski vladi. Na klubovi seji, ki se je pričela ob 17., so poslanci demokratske stranke nadaljevali razpravo o bodočem delu demokratiških ministrov v vladi. Največ so razpravljali o političnih vprašanjih narodnega edinstva ter o smernicah dela v Hrvatski. Izrazila se je želja, naj se z vsemi sredstvi nadaljuje delo za odstranitev poslednjih težkoč pri dosegu sporazuma. Obenem se je razpravljalo tudi vprašanje razdelitve posameznih ministrstev. Zahtevalo se je tudi, naj se čimprej konča razmejitve državnih gozdov. Seja demokratskega kluba se je nadaljevala danes dopoldne. — Kakor je predvideno po naredbi finančnega ministrstva o dvanaestih, se dovoljuje 470 milijonov dinarjev kredita za druginjske doklade invalidom in uradnikom. Ker se je ugotovilo, da se to ne more dati do konca tega leta, je finančno ministrstvo zahtevalo, naj se tej številki prida še 160 milijonov dinarjev in da naj se izvrši izplačilo do 1. decembra. Nastalo je vprašanje, ali je to nov izredni kredit ali samo popravek vsote navedbi. Prevladalo je mnenje, da pomenja popravek izpremembe navedbe, ki jo po čl. 130 ustave sme izvršiti samo zakonodajni odbor. Manjšina je bila mnenja, da je izredni kredit, vendar česar ima priti v izpravo finančnega odbora. Ker se ima zadeva predložiti plenumu zakonodajnega odbora, je bilo to vprašanje tudi predmet razprave na današnji dopoldanski seji demokratskega kluba, ki je sklenil, da ima demokratiški klub glasovati v prilogi navedbe s popravkom, da se dovoli še 160 milijonov dinarjev za pomoč invalidom in uradnikom.

Beograd, 27. novembra. Muslimanski klub je imel včeraj pred predsedstvom trgovinskega ministra dr. Mehmeda Spaha sejo. Ker nekaj članov muslimanskega kluba ni v Beogradu, so se na včerajšnji seji podala samo nekatera pojasnila o dosedanjem političnem položaju. Klub je tudi razpravljal o načrtih novih odredb in zakonov, ki so predloženi parlamentu. Danes popoldne se je na seji muslimanskega kluba ugotovilo stališče napram posameznim ministrstvom. Muslimanski klub je sklenil zahtevati od ministrstva pravde, da vpoštevata sklepe ankete, ki se je vršila pretekli mesec glede vprašanja muslimanov v Sandžaku in Macedoniji. Od ministrstva za vere zahteva muslimanski klub ureditev interkonfesijskih odnosov, od finančnega ministrstva izenačenje vseh državnih davkov in taks, od ministrstva za prosveto ureditev šolskega vprašanja v Bosni, od vojnega ministrstva pa ureditev notranjih odnosov v vojski, da se odstrani vsaka žalitev verskih proslav v vojski. Muslimani zahtevajo, da se odstrani vse, kar bi žalilo verska čustva tako, da bi vojaki drugih izpovedi ne bili prisiljeni prisostvovati pri raznih svečanostih obredom, ki jih vrše svečeniki. Glede prometa zahtevajo muslimani, naj se nadaljuje izgraditev proge Krupa-

Bihać, kjer se je delo ustavilo. Glede agrarne reforme zahtevajo, naj se čimprej izvrše pogoji, pod katerimi se je vlada sporazumela z muslimani povodom sprejetja ustave.

Beograd, 27. novembra. Tekom včerajšnjega dne se niso vršila nobena uradna pogajanja med demokrati in radikali. Oba kluba sta posamezno razpravljala o svojih notranjih vprašanjih in o bodočem delu v koalicijski vladi. Ministrski predsednik Nikola Pašić je včeraj nadaljeval posvetovanja o položaju z radikalnimi ministri in predsednikom radikalnega kluba Aco Stanojevičem. Kakor se iz poučenih radikalnih krogov dozna, so radikalni ministri, kakor tudi radikalni klub prepustili Pašiću popolnoma svobodne roke, tako da si sme sam izbrati nove sodelavce v vladi. V ta namen se je Nikola Pašić pričel včeraj pogajati glede imenovanja novih ministrov. Sodiijo, da Pašić ne bo izdal svojih namenov niti svojim najbližjim političnim prijateljem, dokler ne sestavi liste novih radikalnih ministrov in dokler ne izve za novo določeno demokratske ministre. Razen tega se čuje od radikalne strani, da namerava Pašić razširiti svoj kabinet s tem, da bi prevzel zunanje ministrstvo dr. Miroslav Spalajković, medtem ko bi za sebe pridržal samo ministrsko predsedstvo. S to verzijo spravljajo v zvezo tudi včerajšnji poset dr. Spalajkovića pri ministrskem predsedniku Pašiću.

Beograd, 27. novembra. Danes od 16. do 18.30 so se vršila pogajanja med predsedstvom demokratskega kluba Ljubo Davidovičem in predsednikom radikalnega kluba Aco Stanojevičem o pogojih, ki so potrebni, da postane koalicijska dolgotrajna. Sporazumela sta se, da se imajo najprej sprejeti zakon o proračunu, o kontroli, zakon o državnem svetu, delavski zakon, zakon o razdelitvi na oblasti, zakon o samoupravi itd. Nadalje sta se sporazumela, da se imajo ti zakoni čimprej sprejeti. Glede upravne razdelitve države, sta se sporazumela z ozirom na to, ker se sprejema ta zakon v načelu, da se članom klubov ne bodo vezale roke, temveč da se jim pusti svoboda glasovati po svoji prednosti.

Beograd, 28. novembra. (Izv.) Kakor se dozna, se demokratiški klub še ni odločil kdo da naj prevzame posamezne portfelje, ki pripadajo demokratom. Goyori se, da bo Pribečević še nadalje ostal minister notranjih del, ako bi pa to ne bilo mogoče, bi prevzel ta resort najbrže eden od njegovih prijateljev.

Beograd, 28. novembra. Predsednik radikalnega kluba g. Stanojevič in predsednik demokratskega kluba g. Davidovič sta izdala nastopni komunik: Snoči 27. t. m. sta se sestala gg. Davidovič in Stanojevič in izmenjala svoje misli o potrebi, da se obdrži in učvrsti sporazum med radikalno in demokratsko stranko za skupno delo o zakonodajnih poslih, ki bi se imeli izvršiti v letošnjem zasedanju in o katerih so se prej vodila pogajanja med določenimi delegati. Razen tega so se razpravljali tudi drugi zakonski predlogi, ki bi jih bilo treba sprejeti. Pogajanja se bodo nadaljevala sporazumno z drugimi parlamentarnimi skupinami, ki so zastopane v vladi.

Sela narodne skupščine.

Beograd, 27. nov. Predsednik narodne skupščine dr. Rybar je danes popoldne odredil, da se pozovejo v Beograd vsi poslanci v svrhu udeležitve seje narodne skupščine, ki bo

v četrtek, dne 1. decembra, na dan obletnice narodnega ujedinjenja, ob 16. in na kateri se bo določil tudi dnevni red.

Radičev delegat na kongresu republikanske stranke.

Beograd, 28. nov. Na včeršnjem kongresu republikanske stranke so referirali Jaša Prodanič, Ljuba Stojanovič, Mihajlo Ilić in Jovan Gjonovič. Za njimi je govoril dr. Besarič, delegat Radičeve stranke. Njegov govor je izzval splošni interes. Dokazoval je, da njegova stranka ni separatistična, da je za narodno edinstvo, da pa nima namena, da bi Srbom vsiljevala svoje mišljenje. Radičeva stranka je republikanska in ako Srbi želijo republiko, se bodo lahko sporazumeli s Hrvati, ako pa želijo monarhijo, bo njegova stranka zahtevala republiko za Hrvatsko.

Radičevci ne prihajajo v Beograd, ker je parlament diskreditiran. Ako bi Radičeva stranka prišla v parlament, bi povzročila samo vojaško diktaturo. Radič ima mandat, da more, ako to smatra za potrebno, pozvati svoje poslance v Beograd in začeti z delom v parlamentu. Ni izključeno, da bo Radič prišel v Beograd, ako se sedanje razmere izpremenijo. Potem je o priliki diskusije o politiki in programu stranke prišlo do spopada med starejšimi in mlajšimi. — Po kongresu je bil prijateljski sestanek.

MINISTER DR. KUMANUDI O BUDŽETU.

Beograd, 28. novembra. (Izv.) Na seji demokratskega kluba, ki se je vršila danes dopoldne, je podal minister dr. Kumanudi svoj referat o budžetu. Minister je izjavil, da naš budžet, Minister je izjavil, da naš budžet znaša eno in pol milijardo, v letu 1921 4 milijarde 800 milijonov in sedaj se vidi, da niti ta budžet ni dosti velik. Vzrok temu je, da naša valuta še vedno ni stabilna, vsled česar je najvišja postavka v budžetu ona za nepredvidne stroške Dr. Kumanudi je podal nato visokost nekaterih postavk ter omenil, da so stroški za vzdrževanje invalidov predvideni s 360 milijoni dinarjev. Izjavil je nadalje, da je v Srbiji vse porušeno, vsled česar je bilo treba graditi ceste, mostove in železnice iz rednih dohodkov. Nadalje je omenjal, da se s štedenjem ne more doseči ravnotežja. K vprašanju naših diplomatskih zastopstev v inozemstvu je finančni minister izjavil, da so stroški za ista v primeri z onimi drugih držav neprimerno majhni. Čehoslovaška na primer plačuje za svojo reprezentacijo v inozemstvu skoro milijardo čs. kron, medtem ko znašajo isti stroški pri nas komaj 35 milijonov dinarjev. Treba bo najprej gledati, da se povečajo dohodki. Inflacija ni glavni razlog padanja dinarja. Nastala je potreba izvanrednih kreditov za železniške uradnike in policijo. Stirje glavni vzrok padanja naše valute so: 1. Neobičajno visoki uvoz, razen tega pa okolnost, da trgovci zavlačujejo plačila, vsled česar nastaja pri nas veliko povpraševanje po tujih valutah; 2. za sedaj nimamo nikakega izvoza in naša prometna sredstva niso zadostna; 3. politična nesigurnost, naša mobilizacija in ofenziva v Albaniji in 4. špekulacija s tujimi valutami. Dokazano je, da so nekatere banke tihotapcem potom izvažale tuje valute v večmilijonski vrednosti. Stevilo uradništva bo treba znižati, ravnotako število vojaštva. V finančnem ministrstvu se je število uradništva že znižalo. Dejstvo je, da imamo dosti nezmožnih in nepoštenih uradnikov, katerih se pa ne more zamenjati, ker ni primernega nadomestka, a vzrok je tudi, da so uradniške plače premajhne. O državnem posojilu je finančni minister izjavil, da je podpisovanje izkazalo boljši uspeh kot se je pričakovalo. Ako dobimo posojilo v inozemstvu, se bo porabilo za gradnjo novih železnic. Kot potrebo je označil minister ureditev naše administracije in pa izenačenje uradniških plač. — Vsa izvajanja finančnega ministra so bila sprejeta z živahnim odobravanjem.

IZENAČENJE PREJEMKOV SODNIKOV.

Beograd, 27. nov. Posl. Fehim Kurbegović je posredoval pri ministrstvu pravde Marku Gjurjiću glede izenačenja prejemkov sodnikov v vsej državi. Istotako je posredoval glede enkratne frekvencije sodnikov v Bosni in Hercegovini. Glede prve zadeve je minister pravde obljubil, da bo podpiral zadevo in jo predložil zakonodajnemu odboru. Glede druge zadeve je obljubil, da bo stvar po možnosti rešil v lastnem delokrogu.

SNEŽNI ZAMETI NA HRVATSKEM.

Zagreb, 28. nov. (Izv.) Vsled silnega snega, ki je zapadel že pol metra visoko in ki še neprestano pada, dohajajo vsi vlaki z velikimi zamudami. Kakor se javlja iz Beograda, je tudi tamkaj zapadel sneg.

MASSARYK V LONDONU.

London, 28. nov. (Izv.) Predsednik češkoslovaške republike dr. Masaryk je prispel v London.

SESTANEK DR. MASSARYKA S HAINISCHEM.

Dunaj, 28. nov. (Izv.) Sestanek med Massarykom in Hainischem se bi imel vršiti začetkom decembra na gradu Lana. To bi bil prvi slučaj, da se zastopnika Češkoslovaške in Avstrije sestanejo na slovesen način. Tudi sestanek med dr. Benešem in dr. Schoberjem se bo vršil na gradu Lana.

AVSTRIJA IN RATIFIKACIJA BENEŠKEGA DOGOVORA.

Dunaj, 28. nov. (Izv.) Jutri se vrši v zunanjem ministrstvu seja narodnega odbora, na kateri bo zvezni kancler dr. Schober predložil beneški dogovor v ratifikacijo.

Kaj je s slovenstvom?

V slovensko javno življenje se je v teku zadnjega leta zaneslo častnikarsko gonjo proti večjemu številu uglednih slovenskih književnikov, ki so bili v raznih izjavah povdarili važnost slovenskega jezika in slovenske kulturne preteklosti za sodočno duševno življenje ljudstva, ki prebiva na ozemlju ljubljanske pokrajinske uprave.

Ne moremo ravno reči, da se je gibala ta častnikarska polemika v oblikah stvarnosti in resnosti. Izgleda, da smatra nekoličina slovenskih urednikov blatenje in zasmeš kot blagodat, s katero je treba obdariti naša kulturnopolitična vprašanja in sicer brez obzira na ugled pri bratih Srbih in Hrvatih in pri naših zunanjih prijateljih in neprijateljih, ki ga bo začudila naša mlada država. Zakaj ta gonja, zakaj ta zasmeš? Ali res nismo zmožni, da bi obravnavali medsebojne prepire kot načelne, kot teoretične zadeve in bi izločili vse ozire na osebnosti? Najboljši dokaz za to neplodno in nekulturno vedenje slovenskega častopisja je nejasnost o razmerju, ki vlada med dosedanjim slovensko kulturo in bodočim enotnim kulturnim likom, ki naj ga ustvari skupna politično in narodno delovanje v novi državi.

Poizkusimo se pogledati v idejno ozadje tega prepira! Kadar smo pred vojno govorili o kulturni politiki, tedaj smo mislili na smotrna dejanja, ki so potkušala uravnati naše kulturno življenje k višjim in popolnejšim oblikam. Ta kulturna politika se je opirala na dva činitelja, ki sta pred vojno delovala neovirano in ki sta bila tudi nesporna. Kulturno življenje slovenske pokrajine je namreč izhajalo prvič iz posebnosti etnične psihe ljudstva, ki je na njej prebivalo, drugič pa iz duševnost oblikujočih učinkov slovenskega jezika in kulturnih zakladov, ki so se bili v njem nakopičili. Ta dva činitelja sta ustvarila izvestno individualnost, ki jo ravno imenujemo slovensko in ki je vtemeljila zaznamenovanje ljudstva, ki jo je začelo nositi; z imenom slovenskega naroda. Pri vprašanju vzgoje, medsebojnega občevarja in lastnega duševnega ustvarjanja nastopata ta dva činitelja še danes kot edino veljavna pogoja. Kajti mi si ne moremo misliti, da bi od danes do jutri mogli izločiti iz šole naše pesnike in pisatelje, da bi od danes do jutri začeli pisati slovenski častopisi v neslovenskem jeziku in da bi se pri ustvarjanju posluževali drugih sestavin, kot nam jih narekuje posebnost naše duševnosti. Ne varamo se, če trdimo, da so slovenski književniki v svojih dosedanjih izjavah hoteli povdariti to dejstvo jezikovne, vzgojne, občevarne in ustvarjalne pogojsnosti našega življenja od kulturne in jezikovne preteklosti slovenskega naroda.

Dalje mora biti nesporno, da se kulturna politika predvojne nadaljuje tudi v novi državi. Toda izpremenjeni politični in narodni položaj narekuje izpopolnjevalne naloge. Državni in nacionalni interes jugoslovanske države zahteva, da se ljudstva, ki prebivajo na njenem ozemlju čimbolj zblizajo, da se po možnosti v najkrajšem času zlijejo v kulturno in po možnosti tudi v jezikovno enoto. Zopet mislim, da ni slovenskega književnika, ki bi se protivil, da se jezikovno in kulturno naslonimo na hrvaško književnost, da uvajamo v naše šole študij in vzgojno plodnost najboljših hrvaških in srbskih književnih del. Toda ali se kdo upa zagovarjati stališče, da se slovenski jezikovni zaklad izmeni s srbohrvaškim in sicer nesistematično, na temelju rovtarskih okusov? Ali ni skupno življenje edino poklicani činitelj, ki bo jezikovno čustvovanje slovenskega naroda popolnoma približal srbohrvaškemu, tako da bomo smatrali danes še nerazločene besede za popolnoma naše? Ali se upa kdo zagovarjati, da se naj iz današnje slovenske šole izločijo slovenski pisatelji kot temelj naše narodne vzgoje?

Slovenstvo, tako pojmovano, je tehnični problem naše vzgoje, našega jezikovnega razvoja in naših ustvarjalnih sil. V tem smislu ni slovenstvo kaka teorija, še manj politični program, ampak je enostavna ugotovitev danes obstoječih sil naše notranjosti, našega jezika in naše kulturne preteklosti.

Državno edinstvo je vprašanje državljanskega odnosa do jugoslovanske države, je z drugimi besedami vprašanje naših državljanskih dolžnosti in pravic. Narodno edinstvo pa je zopet vprašanje ljubezni do ostalih delov našega naroda, do njihovih pisateljev, do njihovega jezika, do njihovega preteklega in sedanjega življenja. Ne uvidevamo, zakaj bi nasprotovali slovenstvo v navedeni jasni sliki tem dvem nalogam, ki nam jih nalaga naša država.

Zagrebško ženstvo za aktivno in pasivno volilno pravico.

Zagreb, 28. nov. Včeraj je bil v kinu »Metropol« shod žensk, ki so zahtevale pasivno volilno pravico. Sprejeta je bila resolucija: Ženske, zbrane na shodu v Zagrebu, zahtevajo, da se uredba o občinskih vo-

litvah za Hrvatsko in Slavonijo popravi v toliko, da se ženske popolnoma zenačijo z moškimi glede dolžnosti in pravic, in da se tako popravljen uredba razširi na vse pokrajine naše države.

Senzacionalna razkritja o komunistih.

Beograd, 28. nov. Včerajšnja »Politika« prinaša senzacionalna odkritja o komunistih, ki se nahajajo v zapirih. Komunisti so dobivali ne navadno veliko knjig v zapore ter se je dogajalo, da so si s pomočjo knjig dopisovali z ljudmi od zunaj. V vsaki knjigi je bilo podčrtanih nekoliko besedi, ki so skupaj sestavljale

pismo. V knjigi »Življenje Jezusa Kristusa« od Renana je podčrtano nastopno: »Naša stvar stoji silajno. Omladinci so na delu. Fabjančič je šel v Italijo. Srebotič bo najbrže prestopil k socializmu. Sima in Pavle delata neumorno itd.« Na podlagi tega dopisovanja je bilo aretiranih še nekoliko komunistov.

Borzna poročila.

Zagreb, 28. nov. Devize: Berlin 101—103, Italija 1175—1195, London 1185—1195, New York izplačilo 295—296, ček 290—298, Pariz 2025—2075, Praga 312—315, Svica 5500—5700, Dunaj 4.25—4.30, Budimpešta 34—35. Valute: Dolarji 291—293, avstr. krone 5.50, carski rublji 22—27, napoleonador 0—1020, nem. marke 105—110, rom. lei 190—201, italijanske lire 0—1170, bolg. lei 0—180.

Beograd, valute: funti 505, dolarji 75, lei 51, napoleonadori 20.75 in pol. Devize: London 225, Pariz 510. New

York 73.72, Milan 300, Praga 77.25, Berlin 25, Dunaj 1.06.

Praga, valute: marke 3435, švic. franki 1782, lire 379, franc. franki 650.50, funti 376.75, dolarji 94, dinarji 124.25, lei 62, lei 51.25, avstr. krone 0.97 in pol, poljske marke 2.29, madžarske krone 10.72 in pol.

Curli, 28. nov. Devize: Berlin 1.92, Holandija 188, New York 527, London 21.08, Pariz 36.75, Milan 21.50, Praga 5.60, Budimpešta 0.57, Zagreb 1.70, Bukarešta 0, Varšava 0.15, Dunaj 0.16, avstrijske krone 0.11.

Psihoza bolazni.

Aristides Briand je imel na washingtonski konferenci svoj veliki govor. Po tem govoru je razumljivo, zakaj je šel francoski ministrski predsednik v Ameriko, ki je pričela z nezaupanjem gledati na neprestano francosko oboroževanje. Kaj je povedal? To kar Evropa že davno ve in tudi čuti na svoji koži.

Veliko nasprotje med Francijo in Nemčijo je v glavnem vzrok vse evropske politične in gospodarske nesreče, tisti največji vzrok nadaljnjega hiranja in propadanja evropskih narodov tudi po svetovni vojni. Mali narodi smo postali po žalostnih skušnjah precej nezaupljivi tudi napram antanti in nobena romanska retorika in dialektika nas ne spravi iz ravnotežja. Briand je naslikal pravo nemško strašilo, ki je vedno pripravljeno, da pohodi Francijo, a upravičeno dvomimo, če mu bo neoficijska Amerika povsem verjela.

Antanta je svoječasno vrgla med narode krilatico o samoodločbi narodov ter si s tem pridobila zlasti simpatije malih slovanskih narodov. Kje so danes naše sanje, naša upanja?

Ali mar misli Briand, da nam je francoski imperijalizem ljubši kakor nemški? Francija trdi, da je žandar versailleskega miru, toda vsi Slovani le predobro vemo, da nam je ravno ta mir prinesel preobilo krivic, da je ta mir uničil Rusijo in globoko užalil Jugoslavijo. Kdo je danes še tako nespamet, da bo trepetal pred Ludendorffom in njegovo skopnelo armado? Francozov je v Evropi 40 milijonov, Nemcev pa 70 milijonov in mi res pri najboljši volji ne vidimo, zakaj bi bil francoski imperijalizem bolj upravičen kakor nemški. Ali smo mar podrl enega zato, da zgradimo drugega? Nemčija je opustošila velik del Francije in antanta ima moč in pravico, da jo k reparaciji prisili, a drugega nič. Ni še dolgo, ko nam je hotela taista antanta usiliti na Ogrskem Karla Habsburga in ravno ti naši zavezniki skrbijo, da se Viljemu Hohenzolerncu še ni skrivljalo.

Slovani se nismo borili proti nemškemu narodu, borili smo se z nemško vojaško kasto, ki je hodila po enakih poteh kakor danes francoska... Jugoslovani imamo sicer nekaj nasprotij z Nemci na Koroškem in Štajerskem, toda ta nasprotja niso nepremostljiva. Naša največji sovražnik je član antante, je to Italija, ki vse doseže, kadar gre proti Jugoslaviji.

Francija še menda vedno sanja o časih Napoleona in Ludvika XIV. Kje pa stoji zapisano, da mora ravno Francija voditi vsvo evropsko kontinentalno politiko in vzdrževati velikanske kolonije, če to ne odgovarja številni moči njenega prebivalstva. Da bo Francija lahko močna, da bo lahko uničevala 70 milijonski nemški in 100 milijonski ruski narod, naj človeštvo še nadalje ječi pod pezo militarizma, naj posebno mi mali narodi tvorimo avantgardo te velekapitalistične politike? Nemško-avstrijski militarizem je padel, a miru ne bo, dokler ne pade še zahodni.

Človeštvo ne more biti Briandov hvalačno za njegov govor na washingtonski konferenci.

Francozi i Italijani.

Od časa do časa imamo videti kak vnanji znak francosko - italijanskega prijateljstva, kakor na primer te dni v Turinu. Stranskega pomena je, kaj je povod ogorčenju, ki navda Italijane, da si poiščejo duška v hrupnih demonstracijah zoper Francijo. Italijani čutijo, da jih Francozi v resnici prav nič ne spoštujejo, marveč ravno obratno; in občutek, da jih onstran

Alp ne cenijo, povzroča od časa do časa, da se prav po italijansko razljutijo nad predstavniki francoske stvari.

Znano je, da Francozi v resnici — namreč neoficijska Francija — prav nič ne prikrivajo, da nimajo nikakega spoštovanja do svojih latinskih bratov. V pariškem javnem mnenju, kakor človek ko nalašč norce brije, kot sosed, ki ga nikakor ne moreš šteti za enakovrednega. Pravzaprav je to ista zavest superiornosti, ki jo ima Francoz tudi, kadar govori o drugem sosedu, o Nemcu. Taki, v ljudstvu globoko vkoreninjeni predsodki niso slučajni, marveč vedno posledica narodove izkušnje, njegove zgodovinske tradicije. Tako tudi v tem slučaju. Saj je bil Francoz tekom dolgih stoletij navajen, gledati svojo državo kot daleko močnejšo od italijanskih in nemških držav. Francoske vojske so v nestetih vojnah marširale po italijanskih in nemških bojnih poljanah; Italijanov kot zmagovalcev na svoji zemlji niso videli še nikoli. Nemce pa le v najnovejši dobi. Tako doživljajo, pri katerih so sodelovali vsi Francozi, ostanje globoko zapisana v narodovem spominu in tvorijo še danes vsebino ljudskemu političnemu sočustvovanju.

Seveda si ne prikrivamo, da morejo postati tudi nevarna, ker zavajajo narod, da v svojem preziranju podcenjuje nasprotnika. To se je zgodilo Francozom napram Nemcem. Za nas se odpira sedaj interesantno vprašanje, ali se more kaj podobnega zgoditi tudi napram Italijanom. Ali z drugimi besedami: ali more to prikrito nasprotje med ljudstvom, o katerem pa oficijelna politika ne mara ničesar opaziti, priversti do odkritega nasprotja med obema državama. Kot takorekoč prirodnega nasprotnika Italije nas ta zadeva še posebno zanima.

Ko je stara Avstrija ščuvala Italijo zoper Francijo, je kazala na italijanske pokrajine pod francosko vladjo. To je Nizza z okolico, to je otok Korsika in naposled Tunis, kjer je naseljenih dokaj Italijanov in ki ga je nekdanja upala dobiti Italija kot kolonijo. Toda razmerje med francosko in italijansko vojaško silo, bodisi na morju kot na kopnem, je tako, da Italija ni prav nič poskušala oglašiti se s kakimi pretenzijami. Zadovoljila se je celo z maloveržno Tripolitanijo, najslabšim delom cele severne Afrike. V edinem delu, ki še ni oddan, to je v Malim Azij, je dosegla priznanje italijanske interese sfere v jugozapadnem delu, kar sicer ni brez cene, a vendar ne predstavlja bogve kako velike bodoče kolonije. V Siriji in Ciliciji pa se je ustanovila Francija.

Bilo bi tedaj vzroka dovolj, da bi jo Italija poskušala izpodrinuti iz privilegirane pozicije v Sredozemskem morju. Toda zaveda se brez dvoma, da bi morala v take svrhe potrošiti kolosalne vsote za mornarico, kajti brez nje na kako večjo tozadevno akcijo ni misliti. S Francijo se more govoriti v tem slučaju le na morju, in vrh tega je treba silne mornarice, da eventualno za naprej obdrži priborjeno. A kako si moremo misliti, da bi ubožna Italija mogla trošiti potrebne svote za oboroževanje na morju in se meriti s Francijo, ki je kljub vsem vojnim izdatkom vendarle neprimer- no bogatejša država.

Ni tedaj verjetno, da bi se Italija lotila načrta za kolonialni boj s Francijo. Ako pa bi se kdaj zgodilo kaj takega, pa nastaja veliko vprašanje, če bi se ne veselil tretji takega spora! Zato je verjetno, da se bosta latinski sestri kljub turinjskim in drugim incidentom vendarle ostali — sestri.

Pariška senzacija.

Gospod Aristid Briand, ministrski predsednik Francije na washingtonski konferenci, se lahko skrje.

Pariz ga je pozabil, Pariz ima svojo senzacijo, ima svojega dnevnega junaka, o katerem poročajo s širokimi napisi vsi pariški listi, čegar ime je danes znano vsemu svetu. Pred poroto v Versaillesu stoji gospod Landru, ki je obdolžen, da je umoril 11 žensk in je imel po policijski ugotovitvi razmerje s 283 ženskami. Sodna galerija je vedno polna in neki list je pred nekaj dnevi javil, da je sedela v prvi vrsti grška princezinja v dragocenem plašču... Mnogo ljudi v Parizu sploh ne veruje, da eksistira Landru in nekateri celo trdijo, da je ta senzacionalni proces improvizirala vlada, da ljudstvo pozabi na politične in gospodarske potrebe Francije. In vendar stoji pred poroto ta čudni junak Landru s črno brado.

Landru je v preiskovalnem zaporu že od 12. aprila 1919. Policija je že od poletja 1918 iskala že večkrat predkaznovanega sleparja, ki je prebival v neki vili v malem podeželskem kraju Gambais blizu Versaillesa, a ga ni bilo možno izslediti. 2. februarja 1919 je naznanila policija neka pariška služkinja, da je njena sestra, vdova Buisson, izginila brez sledu kot nevesta inženirja Fremyeta in sicer v Gambais. Proti temu inženirju je izdala policija tiralico in ko drugi dan se je javila policiji prijateljica izginule vdove ter povedala, kje sedaj stanuje imenovani inženir. V hiši niso poznali niti Fremyeta niti Landruja, pač pa je tam bival s svojo ljubico inženir Lucien Guillet. Policija je takoj sumila isto osebo s tremi imeni ter to tudi kmalu dokazala, da je moža lahko prišla.

Aretirani Landru je bil rojen v Parizu l. 1869. Z najboljšimi uspehi je obiskoval nižje šole ter je nato vstopil v obrtno akademijo, služil je pri 87. pešpolku v St. Quentinu in postal knjigovodja. Povsod so ga cenili kot pošte-

nega in skromnega človeka. Tudi oženil se je in do l. 1900 ga je smatrali za častivrednega državljanu.

Tedaj so ga prijeli kot sleparja. Prvemu dejanju je sledilo kmalu drugo in tretje, vedno radi enakega delikta. — Sprememba je bila tako hitra, da ga je dala oblast sodno preiskati. Zdravniški izvid je ugotovil, da je Landru dedno obremenjen, njegovo stanje bolezensko, vendar da je odgovoren za svoja dejanja. Njegov oče je bil tovarniški delavec ter se je v revščini sam usmrtil. Do leta 1914 je bil Landru 15 krat kaznovan radi sleparstva, potem pa je brez sledu izginil, dokler ga niso izsledili pod zadnjimi tujiimi imeni. Nekdanji vzorni mladenič in mešan je danes pod obtožbo kot enajstkratni morilec.

Obtožnica ga dolži, da je najprvo umoril 39letno vdovo Cuchet in njenega 18letnega sina, nadalji vdovi Buisson in Laborde - Linc. Po časopisu se je seznanil s vdovo Heon, ki je izginila leta 1915, skoraj istočasno izginje vdova Guillin in druge. Pri vseh se je Landru polastil zaluščine ter jo prodal, še celo umetno zobovje. Le ena med njimi in sicer najmlajša, 19letna služkinja Babelay, je bila brez premoženja. Sodišče nima pravzaprav nobenega pozitivnega dokaza, da je Landru umore res izvršil, ker dosledno trdi, da je opravo od njih kupil, a drugega odgovora ne da. Obtožnica se opira na njegov dnevnik, kamor je vpisoval imena izginulih žensk. Pri zadnji je vpisal skrivnostno »Ob 4. uri popoldne«. O ženskah ni duha ne sluha in našli so le kupček silno majhnih zloglenih kostnih delcev v vili Gambais, ki naj bi bili po znanstveni raziskavi človeškega izvora. Landru z ogorčenjem zavrača mnenje sodnikov, da je morilec in zahteva, da mu umore dokažejo. Za prodane stvari je dobil 70 tisoč frankov.

Evropska kriminalistika ne pozna slučajev, ki bi se dali primerjati slučaju Landru, veliki uganki vseh juristov in psihijatrov.

Gospodarstvo.

+ Dobava mila. Ministrstvo vojne in mornarice, odeljenje za mornarico v Zemunu naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo sklenila 14. decembra t. l. ob 11. uri dopoldne v pisarni imenovanega odeljenja v Zemunu pogodba za dobavo enega vagona pralnega mila. Predmetna objava z natančnejšimi podatki je interesetom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

+ Dobava cigaretnega papirja. Uprava državnih monopolov v Beogradu naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši 29. decembra 1921 ob 11. uri dopoldne v pisarni Uprave državnih monopolov v Beogradu ofertalna licitacija glede cigaretnega papirja. Predmetni pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesetom na vpogled.

+ Dobava žvepla. Uprava smodnišnice v Kamniku naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 12. decembra 1921 ob 11. uri dopoldne v pisarni imenovanega uprave v Kamniku tajna ofertalna licitacija glede dobave 20.000 kg žvepla za izdelovanje črnega smodnika. Predmetni pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesetom na vpogled.

+ Nemška ponudba o nabavi lokomotiv in vagonov na račun vojne odškodnine je sprejeta. Nemška vlada je ponudila potom reparacijske komisije v Parizu naši vladi lokomotive in vagoni v vrednosti 1 milijarde

in 700 milijonov mark na račun vojne odškodnine katero nam dolguje. Odbor za državne dobave je na svoji zadnji seji to vprašanje pretresal in ponudbo sprejel. Nemčija nam bo dala 100 brzovoznih lokomotiv, 200 za osebne vlake, 100 za tovarne vlake, 50 za manevriranje na kolodvorih in 20 ozkotirnih, poleg tega 2000 osebnih vagonov, 2200 zaprtih tovornih in 1800 odprtih tovornih vagonov. Rok za dobavo je sledeči meseca marca dobimo prvo tretjino, meseca maja drugo tretjino, meseca julija pa tretjo.

+ Paketni promet z inozemstvom. Radi padca vrednosti denarja je ministrstvo pošte in brzojava odredilo, da se počeni s 1. decembrom pri plačevanju taks za poštne pakete v inozemstvo računa švicarski frank z 10 dinarji.

+ Združitev slovaških žganjarnic in tvornic za likerje. Te dni se je izvršilo združenje vseh slovaških žganjarnic in tvornic za likerje v Bratislavi. V to družbo so vstopile največje domače tvornice. Svoje zastopstvo bodo imele v Bratislavi in v Pragi.

+ Sovjetska ruska vlada bo v bližnji bodočnosti ustanovila borzo in ji določila v ta namen 200.000.000 rubljev.

+ O poljskih finančnih odnosih. O poljskih finančnih se je izrazil bivši finančni minister Karpinski poročevalcu »K. W.«, da se doslej stanje poljskih financ ne ni moglo izboljšati, ker Poljska Kaša Pozičkowa

(državna banka) stalno tiska bankovce (v oktobru jih je natisnila kar za 30 milijard poljskih mark). Ako se bo pobral davek od imetja, bo neslo kakih 60 milijard in bi bil krit primanjkljaj za približno 2 meseca. In če se bodo iztirjali tudi večji davki, pa se bodo poljske finance vsekako izboljšale. Javnost je neki pri volji plačati davke, ali pristojbine je treba začeti hitro pobirati, sicer bi ne bilo istega uspeha.

+ Prva praška češkoslovaška pivovarna je imela te dni sejo, na kateri se je dognalo, da je ta pivovarna v minulemu letu producirala več ko 100.000 hl piva (proti lanskemu letu za 25.000 ni več) in je plačala 300.000 kron na račun davkov; dočim je bilo pred vojsko 340.000 kron dovolj, da so nakupili potrebne sirovine (ječmena in hmelja), ob treba letos za ječmen in hmelj odšteti 9.000.000 K. Dasi so sirovine dokaj poskočile, dasi danes uradništvo in delavstvo mnogo več stane, dasi so davki ne malo poskočili, vendar ima pivovarna 1.460.726 čs. kron čistega dobička. — Rezervnemu zakladu so podelili 68.557 čs. K izplačali dividenco po 80 čehoslovaških K na akciji 640.000 čehoslovaških kron poklonili podpor-nemu skladu uradništva in delavstva. 100.000 čehoslovaških kron. Dobrodelnih in domojubnih zavodov pa so se spomnili z darilom 30.000 30.000 čs. kron.

+ Nove vrste kovina za denar. Neka vestfalska tovarna je iznašla novo kovino iz zmesi cinka in aluminija, iz katere bi se zamogel ceno napraviti kovani denar. Stroški za nabavo tega kovane denarja bi ne bili večji nego stroški za izdelavo papirnatega denarja. V Nemčiji so v tej zadevi že v parlamentu stali interpelacije, v kateri zahtevajo od vlade, da takoj prične s kovanjem tega denarja.

Dnevne vesti.

— Rojstni dan kralja Aleksandra dne 17. decembra se bo vsled dvornega žalovanja obhajal popolnoma tiho.

— »Jutro« uganja z d. Pirkmajerjevo zadnje politične tinge - tangeli. Pri tem se poslužuje v svoji nedeljski številki demagoških superlativov o slepih strahih, zverinskih rabljalnost in banditstvu. Zadnji čas se je »Jutro« zopet pričelo s posebno vnuem nedostojno začetvati v naš list in v pristahe NSS. Kakor vse kaže, je namen »Jutra«, da obnovi bestialno žurnalistično polemiko: Svobodno mu! Ne pomaga nič! Advokatsko - delničarski klki okoli »Jutra« slaba prede. Klikle tudi žganjarske metode ne bodo rešile. Smrad iz Miklošičeve ceste bo zadušil gospodo samo. Navzlic dispozi-cijskim fondom in policajdemokraciji. Da izpregovorimo o stvari sami. Dr. Pirkmajerjeva zadeva pride še pred sodišče. Tam bo imela »Jugoslavija« priliko, da ponudi dokazilni material. Če se bo pred sodiščem izkazala popolna nedolžnost dr. Pirkmajerja, bo brez vsega naša list objavil. Uradna ugotovitev pokraj uprave je nekaj, ni pa še razsodba sodišča. Sodišče ima zadnjo besedo. In na to besedo bi gospode okoli »Jutra« tudi prav lahko počakali. Demagogija pa je vse, kar govori »Jutro« o pokolenem obče spoštovanem dr. Pirkmajerjevem očetu. Ne samo demagogija, ampak žurnalistična nesramnost, katere so zmoli samo demokratski klikarji. O nedolžnih otrokih govore in o političnem besenju. Ali ste »Jutrovci« že katerikrat ustavili pred rodbinskim pragom, če ste hoteli politično ophvati nasprotnika. Nikdar! Znanj dokazi polpretekle dobe so na razpolago. Zbesele politični derviši okoli »Jutra«, krotite se v svoji hudobnosti. Ali niste že dovolj zastrupili slovenskega političnega življenja? — Glede zaupnic pa je pisal že »Napreje« — da jih je dr. Pirkmajer izsiljeval od posameznih županstev. Kako vrednost imajo potem take zaupnice, to lahko vsak sam presodi.

— G. dr. Velizar Janković, minister na razpoloženju je zaprosil, da objavimo, da njegov prihod v Ljubljano nima posebnega političnega značaja, kakor so to pisali nekateri tukašnji listi. G. Janković je prišel v Ljubljano kot član Monopolske Uprave, radi monopolskih poslov in je pri tej priliki seveda tudi konferiral s prijatelji — pristaji svoje stranke, člani ljubljanskega po-

Michél Zevaco:

„NOSTRADAMUS.“

»Hudiča, gospod bežljač, glejte, da vas ne preklestim! Kje pa nosite oči! ... Oh!« je dejal mahoma s tišjim, a tudi besnejšim glasom, »vi ste! ...«

Roland de Saint-André je vzdignil oči. Tudi on je kriknil od sovraštva:

»Royal de Beaurevers!«

Lilo je v potokih. Kral je bil zapuščan. Beaurevers je prebledel. Njegova roka je padla na Rolandovo ramo.

»S poti, rokovnjači!« je škrtnil mladi plemič.

»Ne izpustim te,« je rekel Beaurevers; obraz se mu je krivil od gneva. »Dosti dolgo me že iščete, da bi me ubili. Evo prilike. Meč v roko! ...«

Roland se je ugriznil v pest. V duhu je zagledal kočijo, ki je v naglem diru nesla Florizo proti Piskardiji, Beaurevers se je penil. Vsakruti nagoni, ki jih je nekdanji ukrotila Florizina beseda, so se razbrzdali v njem. Hlepel je po krvi.

»Izderi meč!« je zarjul. »Ali pa, tako mi Boga, te ubijem brez boja!« Roland je obupno vzdihnil.

»Gospod,« je dejal s tresočim glasom, »v tem trenutku potrebujem nujno vse svoje svobode. Prisezam vam, da se hočem biti z vami. Vi me želite zaklati; jaz čakam nastopno, kdaj vam izrujem drob. Ali mi daste tedaj dni odloga?«

»Magari,« je zarenčal Beaurevers kakor volk, ki je držal svojo žrtev in ji le nerad vrača prostost. »Kje vas dobim?«

»Čez teden dni me poiščite v mojem dvorcu. Bila se bova kjerkoli vam je drago.«

Beaurevers je izpustil Rolanda, ki je nemudoma stekel dalje. Nato je obrisal rapir, ki ga je bil dež omočil, v plašč, spravljal ga v nožnico in renče nadaljeval svojo pot... Korakal je proti veliki profosiji... Proti zidovju, za katerim je živela Floriza! ...

Ko je dospel Roland de Saint-André v svoj dvorec, je brez odlašanja sam odsedlal najboljšega konja; skočil je nanj ter mu zarinil ostroge v bok... Čez dobro uro je dognal kočijo, v kateri so peljali Florizo.

IV.

Paradiž.

Roncherollesa niso vrgli v Bastilio, nego v Gradič. Paris je imal

ječ nekdanj v izobilju. Vsaka palača, vsaka trdnjava in vsak samostan se je ponašal s svojimi zgori. Bilo jih je na izbiro. Toda kralji so imeli vedno pripravljen kak poseben pek, da so vanj metali svoje ljubljence. Takšen kraj je bil Tempel Louvre. Gradič. Bastilja. Conciergerija... Lehko bi jih našli še več...

Skupina težkih zgradb, katerih črni, debeli zidovi nudijo ob svojem znožju branjevskim stoincam oporo in zaščito; majhna okna z železnimi omrežji; stolp izcela, brez vsake odprtine; dva druga, vitkejša stolpa in med njim obok, nad katerim se dviga stražni zvonik; pred temi vrati podstavek z ogromnim kamennim križem; Takšen je bil Gradič. V Gradiču je bilo nekaj celic, ki so imele vsaka svoje zlovesče ime. Tako n. pr. »Konec veselja«, kjer je mrgolelo golazni; »Jama«, kamor so te spustili na vrvi, skozi luknjo v oboku; »Vreča«, kjer nisi mogel ne stati ne ležati; »Verige«, kjer so ti vkovali vrat v obroč, ki je bil priklenjen k zidu.

Druge celice, kjer so jetniki plačevali po pet do deset soldov na dan, so bile manj strašne; tako »Mesarija«, »Srakopernica« in

»Vodnjak«. Druge so bile malone človeške, a »stanarina« je bila v njih deset liver na dan. Ena teh »boljših« celic se je imenovala »Paradiž«.

Roncherollesov »Paradiž« je bil nizka čumnata z ozko železno posteljo in lesenim stolcem. Na stolcu je sedel menih in govoril z osornim, jarostrnim glasom. Jetnik je slonel na postelji ter željno poslušal. Oba sta bila bleda; menih, ki se je sklanjal k jetniku, je bil podoben mrliču, ki se je preselil iz groba v grob, da bi posetil drugega mrliča. Toda njegove oči so žarele.

Že drugi dan po Roncherollesovi aretaciji je dobil Loyola dovoljenje izpovedati ga. Ignacio de Loyola je govoril:

»Kristov bojevnik ste. Član ste naše Družbe, kateri ste izkazali že mnogo važnih uslug. Po mojem odhodu ji boste izkazovali še važnejše. Nadzorovali boste kraljico. Skrbeli boste, da se izvrši načrt, ki sem ga zasnoval, da rešim Francijo. Zato vas grajam, ker ste se vdali obupu. Morali bi pomisliti, da se odpro vrata vaše ječe, kakor hitro vzdignem roko. Orami vas. A slabost člove-

ške nature mi je znana. Nenadni udarec, ki vas je zadel na višku moči, vam je ohranil duha. Pokoncu, vojnik Jezusov! Pokoncu, vojnik naše Družbe! Vi ne smete plakati, ne smete se prodajati obupu...«

»A moja hči, prečastiti! Moja hči!« je zastokal Roncherolles.

»Vaša hči se imenuje Cerkev,« je rekel menih s fanatično divjostjo. »Vaša mati se imenuje Cerkev! Ona misli na vas. Jutri boste svobodni.«

Roncherolles je vstal in naglo prestopil po celici. Preko čela mu je zletel škriaten oblak, ki je bil poln bolesti, upanja in sovraštva. Loyola, ki ga je opazoval, se je zdrnil od groze... Toda jetnik je ukrotil strašno pijanost, s katero ga je prešinila beseda »svobodni«. Vrnil se je k menihu:

»Tedaj se nadejate pregovoriti kralja —«

»Kralj je obsojen,« je rekel Loyola, kakor bi udaril s sekuro.

»Kralj... obsojen?...« je zajec-ljal Roncherolles. »Oh, nikarite ne vlivajte preveč radosti v to srce, ki je še polno obupa. Gledati smrti boji tega verolomnega, podlega kralja!... Kako krasne sanje!... Da je obsojen, pravite? Govorite jasno. Kako je obsojen?... Po kom?...«

verjenstva, ne »srbske« radikalne stranke, kakor je to objavilo »Jutro« nego radikalne narodne stranke Srbov, Hrvatov in Slovencev, kakor je njeeno oficijelno ime.

— Naš stvarno pisni članek zaradi nemščine na srednjih solah ni našel milosti pri »Deutsches Volksblatt« in Novem Sadu, kar dokazuje, da je naše stališče pravo.

— Kolo jugoslovanskih sester je te dni razdelilo 10 vojnih srotam mesečno podporo po 120 kron.

— Za »Jugoslovansko Matice« so darovali fantje 3. čete dopunjskega bataljona pod vodstvom poročnika Černeta 800 kron.

— Računsko uradništvo pri tukajšnji delegaciji finančnega ministrstva mesto venca na klob svojega nepozabnega tovariša Avguština Zajca 500 kron. — Iskrena hvala! Posnemajte!

— Za »Gospodstviški Zvon« je nabral ob priliki izleta v Pesnico na orožnih va- z. Andrej Oset iz Maribora znesek 200 K lah se nahajajočih. — Darovali ga. Ferdo Lašič 40 kron, dr. Salamon 40 kron, I. Hojnik 40 kron, Ivan Janžekovič 40 kron, An- drey Oset 20 kron in Anton Kerendž 20 kron.

— Na narodni praznik 1. decembra 1921 priredi podružnica Jugoslovanske Matice v Kamniku v dvorani Narodne čitalnice javno predavanje o zasadenem ozemlju z 99 sklopičnimi slikami, združeno s koncertom kvarteta prof. dr. Kozine iz Ljubljane. Po predavanju in koncertu prosti zabava pri pogrnjenih mizah (čaj, kava, pecivo). Za- četek ob pol 9. uri. Blagajna se odpre ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži I. vrste 3 din., II. vrste 2 din., stojališča 1 din. Pred- prodaja vstopnic v prodajalni A. Slatnar.

— Filmsko prikazivanje »Bačkov dom« u Zagrebu. Gradnja »Bačkov dom« visokošolca u Zagrebu približava se svom dovršenju, koje bi imalo uslijediti za na- kraće vrijeme, već za koji tjedan dana. Time je napokon sretno kraju priveden jedan potevat, započet pod najnepovoljni- jim prilikama, pračen skepsom i nepovje- renjem mnogih i mnogih, ali hvala ustra- nomu radu »Akcionog komiteta« za gradnju Doma kao i radu samih studenata zagre- bačkih visokih škola prebrodjen za do da- nas u glavnom sve poteškoće. Potporom vlade i mnogih plemenitih rodoljuba sa- kupljen je kapital, kojim je samo dovrše- nje gradnje osigurano, a sad se radi još jedino o unutrašnjem uređenju Doma. Drži se međutim, da će se još naći ljudi širom naše prostrane domovine, koji će žrtvo- vati svoj obol, a koji toga do sada učinili nisu, za svoju omladinu, da bi se ovaj Dom mogao i urediti onako, kako bi potpuno odgovarao svojoj svrsi, naime, ne samo da pruži akademskom omladini krov nad gla- vom, nego da joj omogući uredan i čovje- ka dostojan život u svakom pogledu, da joj omogući ozbiljan i nesmetan rad na svom studiju i da joj dade prilike za razvijanje društvenoga života. Vodstvo gradnje Do- ma dalo je filmski snimiti čitav tok gra- dnje i namjerava sada ovaj film predstaviti u svim kinokazalištima naše domovine, ka- ko bi se općinstvo čim bolje upoznao i uv- jerilo o potrebi ovoga Doma, te će s ovim predstavama početi u Zagrebu, a nastaviti po ostalim većim gradovima na području cijele države. Općinstvo se već unapred upozorava na ove predstave i umoljava, da se ovom prilikom steti omladine, uzda- nice svoje, te da joj pritegnu u pomoć svo- jim dobrovoljnim prinosima. — Glavno taj- ništvo »Bačkov dom« visokošolca, Za- greb, Sveučilište.

— Propagandne vjete na poštulih po- šiljak. Kako posnemamo iz odluka štev. 68.319 od 10. novembra 1921, je ministarstvo za pošto in brzojav opazilo, da se devajo ba pisma, zlasti na zadnjo stran, vjete iz različnim agitacijskim, strankarskim, ver- skim in protinardnim besedilom. Nikakor se ne more trpeti, da bi na tak način po- stala pošta agitacijski organ, če tudi za stvarni indiferentnejši npravi, še manj pa ali prav za prav nikakor ne organ propagan- versko zaslepljenih in protidržavnih ele- mentov. Celo za domoljubne in človeko- ljubne namene se ne smejo davati na pošte pošiljke vjete, ne da bi poštna uprava to posebej dovolila. Zato razglasimo pri- zadetemu občinstvu, da pošte ne bodo od- pravljale korespondence, ki bodo imele v- jete kakršne koli vsebine. Če pa bodo po- šte navzile temu še dobile med pošto tva- rnost pošiljke s takimi vjetami, imajo na- log, da te pošiljke zaplenijo.

— Jugoslovanski pesniški večer v Frankfurtu. Dne 10. t. m. je priredila Nem- sko - jugoslovanska družba (»Deutsch - Südslawische Gesellschaft«) v Frankfurtu jugoslovanski pesniški večer. G. Herman Wendel je predaval »Uvod v jugoslovansko pesništvo«. Oledaljša igralca Gerda Mül- ler in Izrael E. Karchow sta recitala na- boljše jugoslovanske pesniške proizvode, med temi Prešernovo »Napitnico«, Asker- čev »dvorski norec« in Zupančičeve »oran- že«.

— Za čebelarje. Za Ljutomer in okolico se vrši ustanovni občni zbor čebelarke po- družnice v nedeljo dne 4. decembra 1921 po rani službi božji, t. j. ob 8. uri v gostilni Vavpotič v Ljutomeru. Predaval bo držav- ni čebelarški potovalni učitelj Ivan Jurani- čič od Sv. Andraža v Slov. Goricah. Čeba- larji in prijatelji čebelarstva pridite gotovo, kajti v organizaciji je moč!

— Glede volnih invalidov so končno v zakonodajnem odboru odobrene izjemne- bo, ki izključujejo od doklad vse volne in- valide pod 50 %. — Tako gospodje v za- konodajnem odboru namreč rešujejo invalid- no vprašanje! Ali res ni bilo mogoče dru- gače omejiti drž. izdatkov, kakor tako, kar je bilo doseženo priznano. To kar je bilo, še ni bila nikakva vzdrževalnica, ki je znašala za pol invalida rec 23 dinarjev na mesec. Kaj si more invalid s tem nabaviti, če go- spodje vedo, ker so še isto odtegnili. Dne 22. t. m. je bila zopet sprejeta uredba, da bodo siromašni invalidi delni volne od- škodnine in sicer od izkupička živine, ki sme jo od Nemčije dobiti. Pametno res! Ali vprašanje pa je, če se bodo naredba tudi dejansko izvršila in sicer pravilno in za vse, da se ne bo cincalo kot z dokladi, kar bi bil le en del deležev; predno bi se pa izvedlo za vse, bi bila naredba zopet breklicana. — Invalidi pozor!

— Dunajska borza je zopet odrtla. — Minister trgovine je izjavil predsedniku dunajske borze, da bo trgovina z devizami in valutami zopet poverjena devizni cen- trali, ako se borza ne odpre takoj.

— Nepotrebna tovarna. Med Zidanim mostom in Rimskimi toplicami se je usta- novila nova tovarna za izdelovanje vis- kih ženskih peta.

— Zagrebški »Maksimir« prodan. Kras- ni park Maksimir z vsemi gospodarskimi poslopji in drugimi objekti je kupila kne- ževska fakulteta za 13 milijonov kron. Park ostane še nadalje pristopen občinstvu, do- čim se bo gospodarski del preuredil za vzorne gospodarske zavode.

— Popravek. V sled popačene transmi- sije se je v sobotnem poročilu o curiški borzi zgradila pomota in se imajo večer- janski kurzi curiške borze glasiti nastopno: Curili, 26. nov. Devize: Berlin 177, Holan- dija 187,60, Newyork 823, London 20,89, Pariz 36,10, Milan 21,10, Praga 5,60, Var- šava 0,16, Zagreb 1,70, Budimpešta 0,60, Bukarešta 0, Dunaj 0,17, avstrij. žig. krone 0,11.

— Iz Tržiča. Kozinov kvartel gostuje v sredo dne 30. t. m. v Tržiču, kjer priredi samostojni koncert v proslavo narodnega praznika v dvorani Sokolskega doma. Slav- nostni govor govori tržički župan g. Ivan Lončar. Nastopi tudi moški zbor Slov. bral. društva. K občini udeležbi vabi slavnostni odbor.

— Slovenjgradec. Pri nas so narodno zavedni in ponosni Slovenci, ki pa mislijo, da se z nemškutarskimi ljudmi, ki znajo slovensko, mora govoriti nemško. Tudi go- spa Goll, ki zna slovensko, le rajši govori nemško in gospoda, ki zahaja k njej na hra- no, nima toliko narodnega ponosa, da bi dosledno ž njo govorila v našem sloven- skem — državnem jeziku. Značilno je za naše državljane, ki živijo od slovenskega denarja, da pošiljajo svoje otroke v Nem- sko Avstrijo študirat. Gospa Goll ima vse tri sinove v Gradcu in sama je tudi s sr- cem gorl. Tako dela tudi gospa Ulbing, ki nima tujak nobenega dela, a g. okrajni gla- var ne ukrene ničesar, da bi se stanovanje gospe Ulbing dobilo za slovensko stranko. Radi take neumestne popustljivosti že lu- dstvo marsikaj šepče.

— Smartno pri Slovenjgradcu. Poro- čila sta se gđ. Terezija Javornik in g. Al. Brišnik iz Polzele. Obilo sreče!

— Meža ob Dravi. Gostilničar in trgo- vec Hottenberger po 3 letih jugoslovanske države noče spraviti iz svoje hiše »Frem- dzimmer«. Dobro bi bilo, če bi tega za- grizenega »Švaba« naše oblasti primerno podučile.

— Poročila sta se gđ. Tončka Zaplot- nik, učiteljica v Dravogradu in g. Adolf Sokol, nadučitelj v Kotljah pri Guštanju. Ob tej priliki se je nabralo 160 kron za Go- spodstviški Zvon.

— Ta mladina! V Beogradu je policija te dni izsledila družbo 10 do 15letnih de- kov in deklic, ki je že več mesecev na ko- lodvoru iz vagonov kradla čokolado, suhe slive, moko, žito in vino.

— Vlomi na vlaku. Na tovornem vlaku št. 557 je na progi med Zidanim mostom in Zagrebom neznan tat vlomil v dva vagona in ukradel zabol ruskega čaja v vrednosti 6000 kron.

Ustanovni občni zbor „Nabavljalne za- druge uslužbencev in upokoencev drž. železnice v Sloveniji“

se je vršil dne 27. nov. t. l. v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani. — Občni zbor so motili začetoma nahujskani elementi tako, da pripravljani odbor ni mogel niti polasniti položaja, ki je nastal prejšnji dan, besedam sklicatelja niso niti verjeli — ho- tel so ga na vsak način omogočiti z divjim krikom »denar nazaj, denar nazaj«.

Potem, ko je nahujskana množica vdrla iz dvorane se je moglo šele preiti na dnevni red in se je potem ustanovila zadruga pod sledječimi življenjskimi pogoji.

Zadruga dobi vse ugodnosti po naredbi Ur. lista deželne vlade za Slovenijo štev. 9 iz leta 1921.

Zadruga dobi ves inventar in prostore dosedanje gospodarske poslovalnice na raz- pologo. Zadruga začne s čistimi delci svojih članov (do 1. dec. vplačanih 700 kron in se to dopolni do 1200 kron). Na vsakega člana zadruga da žel. direkcijski Zagreb še po 600 kron brezobrestnega posojila, med- tem ko prevzame žel. uprava vse obvez- nosti dosedanje gospodarske poslovalnice drž. železnice in jo likvidira na svoj račun.

Zadruga dobi vse ugodnosti prosteja prevoza po drž. železnicih in se sme po- služevati žel. aparata (osobe, brzojav, te- lefon) povsem brezplačno.

Uprava da zadrugi na razpolago do se- dem uslužbencev za poslovanje, katere na- mešča in zamenjava v sporazumu z uprav- nim odborom zadruge. Zadruga je samo- stojno trgovsko podjetje in se ne vmešava uprava v njeno poslovanje dokler obstoji na podlagi naredbe Min. S. štev. 14834/20 — upravnih in nadzorovalni odbor si voli uslužbenstvo samo.

Uslužbenec je dana sedaj možnost, da si uredijo nabavljalno zadrugo na tak način, kot je svoj čas poslovalo konumno dru- štvo v Knüttelfeldu in tak način je imel pripravljani odbor tudi na programu.

V tej zadrugi imajo sedaj tudi penzijs- niški priliko, da pridejo ceneje do živil, medtem ko jih sedanja Gospodarska poslo- valnica ni upoštevala.

Le pogumu in vstranitosti par uslužben- cev se je zahvaliti, da se ni posrečilo pod- kupljenim elementom razbiti v nedeljo ob- čnega zbora.

Železničarji, ki so sami še pošteni in verujejo še v poštenost drugih ljudi, so se že v nedeljo prijavili članom in pripomogli do formelne ustanovitve te zadruge. Danes se v lepem številu pripravljajo oni, katere je v nedeljo plod hulaški iztisnil iz dvo- rane in jim branil zopetni povratek. Hvala Vam, ki ste delali in ustvarili.

Ljubljana.

— Miklavžev večer priredi izobr. društvo »Bratstvo« dne 5. decembra t. l. ob pol 7. uri zvečer v prostorih restavracije »Zlatorez«. Gosposka ul. 4., na katerega vabi vse njemu naklonjeno občinstvo. Daria- la za obdarovanje z natančnimi naslovi se sprejemajo od 1. do 4. decembra vsaki dan od 6. do 8. ure zvečer v društvenem lo- kalu, Gosposka ulica 4. Sv. Miklavž z zborom angeljev in parkljev pride na povabilo tudi na dom. Treba je javiti natančen naslov, posebne želje itd. Prijave za poset na dom sprejema H. Sever. Gradščica št. 7. Z. J. Z.

— Sestanek dram. odseka »Bratstva« danes ob 8. uri zvečer v društvenem lokal- u Gosposka ulica 4. Udeležba najnal

— Odborova seja kraljeve organiza- cije (NS za Dvorski okraj) bo danes zve- čer (29. t. m.) ob 8. uri v gostilni pri Lov- šinu v Hliljevi ulici. Ker so na dnevnem redu zelo važne zadeve, je udeležba vseh odbornikov nujna.

— Odlikovanje. Nj. Vel. kralj Aleksan- der je odlikoval z redom Sv. Save II. biv- šega poveljnika za pravosodje g. dr. Vi. Ravničarja.

— V proslavo narodnega ujedinjenja, na dan 1. decembra priredi, kakor že jav- ljeno, ljubljanska sekcija Udruženja jugo-

slovanskih novinarjev slavnostni koncert v veliki Unionovi dvorani. To je prva prire- ditev pod okriljem naše novinarske orga- nizacije, odkar ta obstaja v svobodni drž- vi. Zato je simbol značilno in hvalevredno da bo ta prireditev v našem okviru in v proslavo dneva, ki je v naši narodni zgo- dovin vlepomemben. Od tega dne začenja razmah pristne narodne organizacije v raz- nih panogah, ki prej, pod tujim režimom, niso mogle doseči primernega zasnovanja, še manj pa na neodvisni narodni podlagi. Zanimivo bo ta koncert tudi radi tega, ker so vsa ljubljanska pevstva društva pristala na to; da nastopijo ta večer. Koncert bo tako predstavil nekako revijo napredka naših najboljših pevskih korporacij. Ob- enem pa bo koncert vsled pestrosti progra- ma, pri katerem sodelujejo tudi izborne so- listične moči, tudi mala slika naše zborove in solistične, umetnostne in narodne, glas- bene literature. Zato smo preprčani, da bo ta slavnostni koncert, ki naj se v bodoče pod okriljem naših podilnih novinarjev morda razvije v tradicionalno proslavo našega ujedinjenja, od vseh oficijelnih in neoficijelnih narodnih krogov množestvil- no obiskan. Vstopnice in sedeži so že v predprodaji v trafikah v Prešernovi ulici na- sproti pošte. Da se izogne navalu pri bla- gajni na večer prireditve, je priporočati, da si posestniki koncerta nabavijo pravočasno vstopnice in sedeže.

— II. Slovenski večer. Kakor smo že zadnjič poročali priredi Jugoslov. napred. društvo »Jadrane« v soboto, dne 3. decem- bra t. l. v zgornjih prostorih Narodnega do- m. II. Slovenski večer z akademijo in ple- som. — Pri slavnostni akademiji sodelujejo člani kr. narodnega gledališča G. Zathay, g. režiser Putjata in gđ. Sterkova, Pevske točke spremlja na klavirju g. dirigent Ba- latka. Razen omenjenih sodelujejo pri aka- demiji še g. Mirko Honerlein in dva člana Jadrana — konservatorista. — Poleg svo- lega nastopa pripravlja g. režiser Putjata iz- prijaznosti posebno točko, ki bo prijetno iznenadila naše goste. Po akademiji se vrši ples. Čisti dobicek prireditve je namer- njen društveni knjižnici in za nabavo opre- me v novem domu ki se gradi na vrtu Na- rodnega doma. Jugoslov. napred. akad. društvo »Jadrane« smatra za svojo glavno dolžnost vršiti med narodom prosvetno de- lo in razširjati napredno idejo. Da se mu omogoči tudi v bodoče delovati na tem polju, potrebuje društvo dovolj gmotnih sredstev zato priredi omenjeno prireditev. Vstopnina K prireditvi je: za osebo 15 di- narjev, rodbinska vstopnica za 3 člane 30 dinarjev, vstopnica za akademike 5 dinar- jev. Vstop dovoljen samo proti vabilu.

— Predsedstvo pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja uradno: Ministrstvo je odredilo, da se ima vsled žalosti za pokol- nim kraljem Petrom I. Osvoboditeljem pro- slava 1. decembra t. l. kot spomin na dan proglasa ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slo- vencev in 17. decembra t. l. kot rojstni dan Njegovega Velikanstva kralja izvršiti samo po cerkvenih obredih, tako, da izsta- nejo vse druge manifestacije, med temi tudi običajne svečane poklonitve.

— Ukovina pri Glasbeni Matici v Ljub- ljani. Javni nameščene je pač največji re- več v državi, zlasti se tišči, ki je oblagod- arjen z večjim številom nepreskrbljenih otrok. Udarce za udarcem zvišuje njegovo bedo. Neznosna draginja ga tlačja vedno bolj k tlom. Z decembrom t. l. je javne na- meščence, ki hočejo svojo dečo imeti izobra- ženo v glasbi, zadel nov udarec. Odbor Glasbene Matice je bil prisiljen začasno znatno zvišati ukovino, ker ministrstvo prosvete teže eminentno važnega kulturne- ga zavoda do sedaj še ni podpržavilo, niti ni še rešilo prošnje za subvencijo. Večina javnih nameščencev, navezanih na narav- nost samotno mesečno plačo, ki je dose- danjo ukovino je težko in s pritrgovanjem od ust plačevala, bo prisiljena, da odvra- me svoj decil pouk v glasbi, ker tako vi- soke ukovine naravnost ne znore. To je zopet nov dokaz, kako poljube in kak po- men polaga ministrstvo prosvete te kul- turni panogi. Ako je ukovina na vseh drugih solah odpravljena, zakaj se tako važne in- stitucije kot je Glas. Matica ne podržavijo ali pa vsaj dovoljno subvencionirajo.

— Tečaj poljskega jezika. Društvo pri- jateljev poljskega naroda priredi tudi le- tos tečaj poljskega jezika. Pounk bo vodila gospa Ela Molé. Vsi tisti, ki se želijo ude- leževati tečaja, se prosijo, da se sestanejo na razgovor v sredo dne 30. t. m. ob 6 uri zvečer v razredu I. b (I. nadstr.) na drž. realni gimnaziji na Poljanski cesti.

— Zveza trgovskih gremijev in zadrug opozarja vse pripadnike trgovskega stanu, kakor tudi vse komercialno uradništvo in- dustrijskih podjetij in denarnih zavodov, da se je trgovsko bolnišnico in podporno dru- štvo v Ljubljani preosnovalo v zmislu uredbe za zavarovanje nastavlencev zoper bolezni in nezdgo, ki jo je izdalo ministrstvo za socialno politiko in je bila objavljena v Ur. listu št. 138 dne 17. nov. 1921. S to izpre- membo pravil sprejema sedaj trgovsko bo- lišnico in podporno društvo moške in ženske trgovske nastavnice, uradnike in uradni- ce, brez ozira na starost in na zdravstveno stanje. Pogolj zavarovanja pri omenjenem društvu so mnogo ugodnejši in ugodnosti, ki jih nudi društvo za slučaj bolezni in ne- zdgo svojim zavarovancem, kakor tudi njih rodbinskim članom, so mnogo večje, kakor pri okrajnih bolniških blagajnah. Normalni prispevek se je za rednega člana določil na 18 dinarjev mesečno, od katerega prispeva delodajalec eno tretjino in delo- malec dve tretjine. Za učence in prakti- kante znaša mesečni prispevek 3 dinarje in celotni prispevek za podporni fond 10 di- narjev. Vseled tega vabi Zveza gremijev vse pripadnike trgovskega stanu, posebno pa uradništvo denarnih zavodov in trgovskih družb, da pristopa v čim večji meri h tr- govskemu bolniškemu društvu v Ljubljani, katerega območje obsega celo Slovenijo.

— Poslanec Ethla Kristan se je vrnil iz Amerike v Ljubljano.

— Na avstrijskem zastopstvu v Ljub- ljani nečelo znati slovensko. Vprašamo na- še oblasti ali na našem jugoslovanskem za- stepstvu v Gradcu tudi samo slovensko go- vorijo in imajo samo slovenske napise, ka- kor je v Ljubljani vse samo nemško?

— Zmrzneli večer »Pondeljek« ni iz- šel, baje zaradi tehničnih ovir. Nam pa se zdi, da je začelo zmrzovati. Pogrešal ga ni nihče.

— Pripravljalni odbor »Kluba espe- rantistov v Ljubljani« sklicuje Ustanovni občni zbor, ki se bo vršil v soboto dne 3. decembra t. l. ob 19. uri 30 min. v posve- tovalnici ljubljanskega mestnega magistrata s sledječim dnevnim redom: 1. Predavan- je o mednarodnem jeziku »Esperanto«, 2. Citatne pravil ter njih potrditev. 3. Določev- lenega prispevka, 4. Smernice dela. 5. Vpi- sovanje članov. 6. Volitve odbora in na-

zorstva. 7. Slučajnosti. K občini udeležbi ujdno vabi pripravljani odbor.

— Društvo stanovaniških najemnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani opozar- ja, da se vrši prihodnja javna odboro- va seja v sredo dne 30. nov. t. l. ob 20. uri v mali dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta štev. 12, pritičlje desno.

— Kolo jugoslov. sester ima svojo red- no odborovo sejo in zelo važno sejo za vse članice v četrtek 1. decembra ob 3. uri v društveni sobi. Solski drevored 2-II. Pri- drite polnoštevilno!

— Mast za Ljubljano. Mestna aprovi- zacija razprodaja od 28. nov. t. l. nadalje na Poljanski cesti št. 15, prvovrstno svinjsko mast po 82 K kg. Vsaka stranka dobi do 5 kg brez nakazila. Javni in privatni zavodi dobe večjo količino proti nakazilu magi- strata.

— Poročila se je večer naša dolgolet- na uradnica gđ. Maksa Armličeva z gosp. Virantom; bodi ji zakonski jarem lahek križ.

— Umrl je v nedeljo 27. tm. jutraj po dolgi in mučni bolezni znani veletrgovec in veleposesnik g. Avgust Tomadžič, v 60. letu svoje starosti Pogreb bo danes popoldne ob 4. uri iz mrtnišnice (Zaloška cesta) na po- kopališče k Sv. Križu. Naj počiva v miru!

Maribor.

Za voditelja mariborske pokrajinske oblasti so baje sledeči kandidati: dvorni svetnik dr. M. Ploj, vseuč. prof. dr. Zolger, dr. Sagadin in dr. Baltič.

Podružnica »Pravniškega društva« v Mariboru prične dne 2. decembra t. l. zopet s svojim delovanjem. Navedenega dne pre- dava podružniški predsednik gospod dvor- ni svetnik Levce. Predmet predavanja je: »Omejen ali poln priziv? Razmotrivanje vprašanja tudi z ozirom na izenačenje ci- vilnopravnih postopkov«. Čas shoda: ob 17. uri. kraj: razpravna dvorana okrožnega sodišča št. 84, II. nadstropje.

Občinski odbor v Pobrežju so zavzeli pod okriljem naše internacionale pri zad- njih volitvah izraziti prijatelji vsega, kar je slovensko. Ti mošejo se misliti, da bo vse tako plesalo, kakor bodo cni godli. Na vsa mesta hočejo spraviti le svoje ožje sodelavce, ki pa pri raznih oblastih ne živajo tistega zaupanja, kakor ga uživajo pri njih. Koncesije si mislijo le za svoje pri- staje. Okrajno glavarstvo pa hoče imeti svoje mnenje in ne »uhoga« slepo slavni obč. odbor v Pobrežju. Tako je bilo pri od- daji službe mesogleda in tako tudi pri po- delitvi koncesije istrskemu beguncu Ton- čiču, ki ima mnogoštevilno rodbino. Zato je slavni občinski odbor pobeski skrajno ogorčen in napada g. okrajnega glavarja v »štimalah«, češ, da s svojimi odluki izpod- kopuje uvelj slavnega občinskega odbora. Črpad okrajni glavar, kaj vendar delate! Pomagajte tem ljudem vendar do avtorite- te, drugače se svet prekenel! Ne brigajte se toliko za narodne in državne interese, ampak le za avtoriteto slavnega občinske- ga odbora v Pobrežju, sicer bo jo!

Znani Jože Nachtigall se je odpeljal v Beograd slučajno taktat, ko so odpravili zastopniki koalicijske železničarjev k minist- rstvu radi svojih stanovskih zahtev. Delav- stvo, ki vidi v Nachtigallu pol boga, govor- ri in pričakuje, da se bode vrnil Nachtigall že z denarjem in da bode samo Jožetova zaslug, če kaj dobijo. V resnici nima Nah- tigall v tej koalicijski ničesar opraviti in pri tej priliki se viden ne bode ministra

Dva vlomilca je zasledila policija po- noči pri brodu v Meljah. Oba sta imela natovljena nahrbtnika s perloom, ki sta ga nakradila iz vromljenega vagona. Eden ta- tov je pobegnil, drugega, v osebi 23 let- nega H. Damšeta iz Poljčan, pa je policija odvedla, a noče izdati svojega tovariša.

Težka vola. Na zadnjem semnju je pro- dal veleposesnik dr. Schindlerer par volov, ki sta tehtala 1809 kg po 22 K za živo to- zo, torej za 40.998 K.

Največji zvon v Sloveniji je dobila župna cerkev v Hočah. Zvon tehtal 3000 kg. Oba manjša zvona tehtata po 1400 in 800 kg. Začelo se je torej novo tekmovalje, ka- tera cerkev si bo omislila težji in dražji zvon, kar je dokaz mizernih življenjskih razmer.

Razkriti cerkven rop. Svoječasno je bilo vmljeno v župno cerkev pri Sv. Mar- tinu na Pohorju ter odnešeno več cerkve- ne posode. Te predmete je prišel prodajati k vratarju Tratniku neki Orzinek od Sv. Kungote. Tratnik pa je pustil Orzineka aretirati, dočim je tovariš, ki ga je čakal pred prodajalno, pobegnil. Orzinek je bil obsojen na 8 mesecev težke ječe.

Gostilno v Sodni ulici »Pri sodnji« je prevzel od gospe Sinko g. Josip Hono- mihl, doma iz Haluz ter bode točil dobro haloško vino lastnega pridelka. G. Hono- mihl je rodom Čeh ter je ob preobratu v Ptuj kot nadporočnik v jugoslovanski ar- madi storil veliko koristnega za našo drž- avo.

Peki niso prav nič zadovoljni z maks- imalnimi cenami kruha. Govorijo o štrajku ter se izgovarjajo na krušne cene v Beo- gradu, češ, da je Maribor najcenejše me- sto. Ali so gospodje peki čitali zadnjič po- ročilo v »Jugoslaviji« o cenah kruha v Beo- gradu. Nabrže ne, zato jih opozarjamo na petkovo številko. Čudno pa je, da so peki zvišali obnem s ceno kruha tudi ceno do- mačji peki od 4 na 5 K od komada. Saj knrivo se ravno za pondeljek ni podržilo in vendar mora stranka pri komadu plačati 1 K več!

Broj iz Dravi zaradi majhne vode. Brodar ga ni mogel sprožiti iz nasipine. Preostalo mu ni drugega, kakor da je šel v Dravo in znosil pasante iz broda na suho. K sreči, da ni bilo to sredi Drave, ampak blizu brega, Sedaj se prevaža samo s čolnom.

Celle.

Na rudniški soli v Celju je imenovan za kontraktnega profesorja g. Andrej Borkar.

Gasilno društvo na Dobrni je dobilo nov odbor pod načelnikom g. Jože Rona- nom. Redne vaje se vrše vsako nedeljo. Gasilno društvo si je tudi zasnovalo svoj pevski zbor, ki ga vodi znani glasbenik g. nadučitelj Smid in hoče že o Božiču na- stopiti z milo donečo slovensko pesmico.

1. dec. vsi v Union.

Ptuj.

Protestno zborovanje proti draginji so imeli javni nameščenci v soboto dne 20. tm. Zahtevali so odpomoči od vlade potom zvišanja draginskih doklad. — Tako zbo- rovanja, katerih se udeležijo vsi nameščen- ci od predstojnika urada do zadnjega slu- ge, se vršijo jako pogostoma. Vsi protesti in zahteve nič ne pomagajo, ker imajo se- daj vlado v rokah politične stranke, ki za- stopajo interese bogatašev, izvoznicarjev, veleposesnikov, agov in begov ter nimajo smisla za odpomoč bednemu stanju dusev- nih delavcev. Demokratska stranka po- vdarja na vsakem shodu, da je gradnik gospod. Ti »gospodje« uradniki pa si oijojo gmotno tako slabo, da morajo prirejati za zboljšanje svojega materijalnega stanja razvotako protesta zborovanja, kakor to delajo ročni delavci. — Torej ni v njih- vem položaju prav nobene druge razlike, kakor samo ta, da prvi delajo dusevno, drugi z roko, za svojo ekzistenco pa se morajo oboji enako boriti proti izkorišče- valcem. Proletarci pa ne spadajo v vrste kapitalistov, temveč v vrsto tiste stranke, ki zastopa interese proletarijata t. j. NSS. Pri vseh takih zborovanjih je opaziti, da zahtevajo zboljšanje gmotnega položaja potom zvišanja prejemkov pristajši kapita- listične stranke JDS in pristajši SLS, kate- ra vedno kriči, da uradnik samo »žre«, po- leg pristajeve proletarske stranke NSS. To je jasen dokaz, da so vsi nameščenci ne glede na njihovo politično mišljenje izko- riščani in da se morajo vsi na enak način boriti za svoj vsakdanji kruh. Zaradi tega ne spadajo v vrste tistih strank, ki so vzrok tega njihovega bednega položaja in ki jim nečelo pripoznati pravice do pošte- nega življenja, temveč v vrste tiste politič- ne stranke, ki zastopa interese proletar- cev, zlasti po zboljšanju gmotnega polo- žaja. Ta je NSS. Če torej nekateri name- ščenci podprajo stranke, ki ne zastopajo njih koristi, potem so deloma sami krivi, da gmotno tako slabo stojijo. Bogataši ni imel in ne bo imel nikoli usmiljenja do re- veža-trpina. — Vsi nameščenci naj torej ob enem storijo v svojih sreli oster pro- test, da ne bodo volili nikoli več zastopni- kov tistih strank, ki nimajo in nečelo imeti razumevanja za njihov težki položaj in nečelo vslati njihovega obupnega klica po odpomoči, temveč bodo volili tisto stranko, katera razume njihovo težko in bedno sta- nje ter se bori za njihov dobrobit. Ta je narodno socialistična stranka.

Učiteljsko Glasbene šole priredi v so- boto dne 3. dec. v dvorani Glasbene šole koncert, na katerem se bodo igrale »Be- thovnovne sonate«.

Umrl je v Ptuj dne 25. tm. davčni upravitelj v p. g. Veko Belšak. N. p. v. m. l.

Prekmurje.

Iz Prekmurja. Podružnica Jugoslov- ske Matice v M. Soboti je priredila dne 13. tm. plesno zabavo s srečolovom in šaljivo pošto, katera je uspela nad vse sijajno. Pri- reditev je prinesla društvu 14.677 kron čis- tega dobika. — Prireditev je otvoril predsednik podr. g. Cerkevnik z dovršenim govorom o trpljenju našega podjarmljene- ga ljudstva pod Italijani in Nemci. Tukaj- šnje telovadno društvo Sokol priredi dne 5. decembra t. l. Miklavžev večer. Natančnej- ši spored še ni znan. Silvestrov večer pri- redi »Narodna Čitalnica«. V Gornji Lenda- vi se je 10. tm. ustanovila samostojna podružnica Jugoslovanske Matice, ki šteje že sedaj nad 100 članov. Tudi ta podružni- ca je priredila na 13. tm. zabavo, pri kateri je bilo nad 6000 kron čistega dobika. Vsa čast in priznanje našemu vrlomu orožni- štvu in učiteljsstvu, ki je doseglo s svojo narodno požitvovnostjo na meji toliko uspeha. V Belčinih je podružnica Jugoslo- venske Matice popolnoma zaspala. Kaj de- la naše uradništvo in učiteljsvo, ki je v prvi vrsti poklicano, da probuja narodno zavest med domačini? Posnemajte Gornjo Lendavo!

Prekmurjski obrtniki so sklenili pristo- piti k stanovski organizaciji (Jugoslov- ski obrtni zvezi). Obenem so na svojem sestanku zahtevali železnico Murska So- bota—Dol. Lendava, kolektivno obrtno za- drugo s sedežem v Belčinih in pravico agrarno reformo. Na sestanku se je nabra- lo za Družbo sv. C. M. 411 K.

Pokrajina.

Koroška Bela. »Jutro« z dne 23. nov., je pod naslovom »Fantovski pretep« priob- čilo poročilo, ki pa je popolnoma nepravil- no in pravi lažljkati dejanskega polo- žaja. Stvar je bila sledeča: Dne 13. nov. se je izvršil na narodno gostilno Marije Čop v Koroški Beli napad, kakršnega v naši občini še ni bilo. Na večer je obhajal Sokol odhod dveh članov. Zbralo se je mnogo prijateljev Sokolstva in razvila se je po- polnoma neprilislina zabava. Ob pol. uri so vsi navzoči odšli razen petih članov, ki so ostali v prijateljskem pomenku. Medtem je prišel Jožef Pristov iz Gorji in zahteval plačar. Radi pozne ure pa se je moral za- dovoljiti s črno kavo. Nepričakovano pa je skočil tako nespretno na mizo, da je padel vznak nazaj. To ga je tako razlujilo, da je skočil ponovno na mizo s tako silo, da jo je prekalil. Umevno je, da so navzoči ho- teli podvignca pomiriti, a se jim ni po- srečilo. Postajal je čedalje nasilnejši. Ko ga je eden odrinil je potegnil nož in hotel napasti. Čop, domači sin pa mu je zagro- zil s samokresom, nakar je bil prisiljen nož izročiti. Ko je Pristov uvidel, da ne bo nič opravil se je pomiril. Zapustil je gostilno. Črez približno 15 minut je bil že nazaj in prišel razbiti po zaklenjenih vratih. Isto- časno pa so prišli z bližnje vasi fantje iz Javornika. Pristov se jim je pridružil. Skupno so nato s pravim živinskim tulje- njem prišli pred gostilno in s kolmi za- čeli razbijati po vratih. Ker se jim ni od- prilo, so pričeli s posebno vneto metati skoz okna kamenje, ter pobili več šip. Ker miru je ni hotelo biti, je oddal Anton Čop v zrak par strelcov, kar pa jih ni nič prepla- šilo. Preostalo ni ničesar drugega, da jih je šlo iz gostilne par ven, da jih prepode. Sprejeli so jih s kamenjem in koli. Čop ja zato ustrelil med nje in zadel poglavarja Pristova. Kroglja mu je šla skozi desno stegno in običala v levem. Z ranjencom so nato odšli. Pristov je šel drugi dan sam v bolnico. V nedeljo 20. nov. je zopet izlval na kolodvoru Sokole z besedami: »Kaj je to, za ena prokleta Mannschaft?« Značilno je, da so bili napadalcu po večini iz na- sprotnega tabora. Njih tendenca je gotovo bila škodovati gostilni in društvu, ker sicer niso imeli pouda za napad. Kaže se to tudi v tem, ker sta gostilničarki Z. in K. iz Javornika izjavili, da je prav, da bi bili tudi pri narodnjakarih »kravale«.

Drobiž.

* Dama — potepuh. Pred par tedni se je razhudil ves Pariz, ker je neka mlada dama iz visokih krogov izginila. Isti čas so prijeli v Nizzi mlado deklico, ki se je potepala brez dela okoli in ponoči spala v parku na klopi. Na vprašanje policije, ni hotela povedati svojega imena, temveč je samo izjavila, da se je doma sprla in to je bil vzrok, da je pobegnila. Sicer pa, da je že davno želela poznati potepuško življenje, katero se ji jako dopada. K sreči je policija kmalu dognala, da je to prav ista dama, ki je izginila v Parizu. Oddali so jo v neki samostan, od tam pa je bila pod strogim nadzorstvom odpeljana k svoji materi v Pariz.

* Vojaška točnost. General Pershing, se je pred nekaj dnevi vrnil v London. Službeni krogi, ki so ga v Havru sprejeli, so bili zelo presenečeni, kajti general je prispel točno ob naznačeni uri. General Pershing ima namreč poleg vseh svojih organizatoričnih zmoglosti eno slabo navado. On se vedno zakasni. Čas zanj sploh ne obstoji. Kolikokrat je radi tega maršal Petain obupaval. V juliju 1. 1918. je general Pershing dobil nalog, da sprejme belgijskega kralja Alberta I. v nekem malem mestu severne Francije. Čas je prihajal, signaliziral se je že dvorni vlak, toda generala še ni bilo na peronu. Komendant je besnel, obupaval, telefoniral in končno dobil ljubezniv odgovor, da se general brije. Naj toraj zadrži vlak nekaj minut na odprti progi. Cele pol ure je potem dvorni vlak manevriral po tračnicah sem in tja, dokler ni prispel veliki šef, da pozdravi kralja vojaka.

* Skrivna poroka. On je bil star sedemnajst let in zaljubil se je v mlado

provincijalko. Njeni starši so bili zadovoljni, toda njegovi so se radi prevelike mladosti svojega sina branili dati dovoljenje za zakon. Mladi ženin pa si je pomagal s tem, da je spremenil listino na krstnem listu za 2 leta in našel nadomestne starše, na kar se je skrivaj poročil. Po treh mesecih letih pa se je pričela drama: njegovi starši so tožili sina pri civilnem sodišču v Parizu radi potvorbe krstnega lista in radi nepravilnih roditeljev. Pariz se sedaj bavi z zanimivim vprašanjem, kaj bo sodnja ukrenila. Mogoče bodo sodniki zavrgli pritožbo, starši bodo pa popustili in sin se bo še enkrat po zakonitih predpisih poročil, ali pa bo moral za nekaj časa v luknjo. Naj se zasuče že tako ali tako, mlada zakonca sta pa le tri leta srečno živela.

* Lisica z dvema nogama. V Saški, blizu Oelswita je bila na nekem lovu ustreljena lisica, ki ima samo dve nogi. Lovci upravičeno sumijo, da se je lisica nekoč ujela s sprednjo desno in zadnjo levo nogo v past. Posrečilo se ji je, da se je odtrgala, toda nogi sta ostali v železu. Sčasoma so se ji rane zarastle in lisica se je sprehajala po gozdu samo po dveh nogah. Znano je, da si lisica v skrajni sili odgrizne nogo ali rep, samo da si reši svobodo.

* Bastonata perzijskega časnika. V Orijentu je bila navadna kazen batine po podplatih, ki se je zvala bastonata. Ta kazen je službeno ukinjena, toda samo na papirju. V Perziji je svoboda tiska tako velika, da je bil urednik boljševiškega lista »Perzijska zvezda« od vojnega ministra obsojen na 200 udarcev s palico po podplatih. Urednikova krivda obstoji v tem, da je ondotno vlado osmešil.

* Zgradba stanovanj za srednji stan. V Newyorku bo skoraj dogotovljena

velika hiša za stanovanje takomenevanega srednjega stanu. To so namreč oni, ki niso bogati, ne reveži. Hiša ima 200 sob, opravičena s primernim komfortom, ter radijo stanovanjem vso udobnost, ker nimajo značajna vojašnice. Stanarina bo odmerjena po dohodkih stanovalcev. Čistudi je vpeljana centralna kurjava in razsvetljava, bodo ta stanovanja vendar cenejša kakor ona, kjer plačajo to stanovalci iz svojega žepa. Pri nas seveda še misliti ne smemo na kaj podobnega.

* Elementarne nesreče v Kanadi. Po najnovejših vesteh iz Vancouverja v Kanadi, je radi silnega deževja reka Cohuitan v bližini Britania-Beacha tako narasla, da je odnesla 50 hiš. Do sedaj je javljenih 35 smrtnih slučajev. Dež pada v tem kraju brez prestanka gotovo že mesec dni, po višjih vrhovih pa neprestano pada sneg, ki se taja in pretvarja v vodo. Na samih železniških napravah je škoda cenjena čez 1 milijon dolarjev. Istotako je v Kanadi poplavljenela cela dolina Frazer, kjer se nahaja deset tisoč jutrov zemlje pod vodo.

* Zastrupljen ljud z bacili tifusa. 28. oktobra se je pričela pred porotnim sodiščem v Parizu razprava o procesu Girard, zločincu posebne vrste. Girard je iz zelo dobre in ugledne rodbine, toda že v rani mladosti je zašel na kriva pota. Svoje prijatelje je nagovarjal, naj se zavarujejo za življenje, ali pa jih je sam zavaroval s pomočjo ponarejenih listin. Po zavarovanju je poskušal zavarovance kar najhitreje spraviti s sveta in sicer na način, da je dajal svojim žrtvam tifusovih bacilov. Njegove pomočnice so ženske, katerih ena je nastavljena v lekarni ter je tako zamogla priti do imenovanega strupa. Prva Girardova žrtev je bil

neki rentir, ki je bil zavarovan za 125 tisoč frankov. Girard je dal temu in nje zvezi družini s tifusovimi bacili okuženo vodo. Ko mu ta poskus ni uspel, spravil je potem svojega prijatelja s sveta s tem, da mu je ubrizgal nekaj drugih bacilov in se tako brez velikih težav polastil zavarovalnine. Poskusil je več takih zločinov, pa mu po večini niso uspeli. V preiskovalnem zaporu je Girard umrl, njegove pomočnice pa so prišle pred sodišče. Ves Pariz zasleduje s kolosalno napetostjo potek te razprave.

Kaj je Elsafluid -- to se zna!
Lekarnar Feller -- Stubica!

Proda se:

MEŠANA TRGOVINA

ob državni cesti zraven cerkve se proda. Ponudbe na upravo »Jugoslavije« v Celju.

ZADRUGA ZA KLAVNO ŽIVINO
v Ljubljani, Mestni trg št. 2 prit., bo danes ob 4. uri pop. prodajala najvišjemu ponudniku vso svojo opravlo, kakor mize, blagajno, stole itd. 2383.

2 PARA DOBRO OHRANJENIH SMUČK (SKIJ)

se proda. Anton Černe, Zg. Šiška 25.

Kupi se:

OKROGLI LES

od 25 cm debelosti, se kupi od postaje Celje; prevzame se vsak kvantum po najvišji cen. Prva jugoslovanska lesna industrija (Karl Teppy). 2285.

Službe:

IZURJEN KLEPARSKI POMOČNIK
se sprejme v trajno delo takoj pri Franjo Dolžan, Celje. 2366

GOSPODIČNA

srednje starosti, izobražena, išče mesta ali kot opora gospodini, ali k otrokom brez matere, ali kot gospodinja k samostojnemu gospodu. 2374

ZA POMOČ GOSPODINJI

išče mesta gospodična. Je spretna v šivanju in v vseh gospodinskih delih. Naslov v upravnistvu lista. 2376

TRGOVSKEGA SOTRUDNIKA IN PRODAJALKO

išče tvrdka Vinko Narat, Sv. Vid pri Grobelnem. 2376

SLUŽBO

išče kot oskrbnik, hišni upravitelj skladiščnik (Magazinsmajster), Arhivar ali kal sličnega. Cenjene ponudbe pod »Oskrbnik« št. 3800 na upravnistvu. 2364

IZVEŽBANO STROJEPISKO,

veščo popolnoma tudi slovenske in nemške stenografije, sprejmeta takoj dr. Josip Furlan in dr. Vladimir Kreč, odvetnika v Ljubljani, Sodna ul. 1. 2381.

Razno:

MEBLOVANO SOBO

eventuelno s hrano iščeta dva gospoda. Imata svoje posteljno perilo. Cenjene ponudbe na hotel »Slon«, soba št. 64.

GOSPODIČNA IŠČE MEBLOVANO SOBO

s 1. decembrom. Cena postranska stvar. Cenjene ponudbe na upravo lista.

2.000 kron

dam, kdor mi dobi službo trgovskega pomočnika ali pa kaj podobnega. Ponudbe na pomočnik. 2380.

VZAME SE V NAJEM

že obstoječo strolarno, ako mogoče z vodno močjo, eventuelno prostor za izveševanje strolarske obrti z vodno močjo. Naslov v upravi »Jugoslavije«. 2384.

2.000 K NAGRADE

kdor mi preskrbi kuhinjo in eno majhno sobico. Ivan Prošene Zvonarska ul. 13.

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica v Celju.

Gospiska ulica — Hotel Balkan.

Sprejema in obrestuje hranilne vloge po 4½ %

od dneva vloge do dneva vzdiga.

Večje zneske in stalne vloge proti odpovednim rokom po dogovoru.

Daje posojila v vseh oblikah.

Eskomptuje različna povzeta pod najugodnejšimi pogoji.

Poštnohranilniške položnice so vsakomur na razpolago.

Uradije vsak dan dopoldne.

Premog BANNA Premog

prvovrsten

kosovec in orehovec po zelo nizki ceni, dobavljiv takoj in za stalno.

Vprašanja pod „premog“ na upravo lista.

Dobava samo v vagonih.

Za leto 1922

Žepna koledarja

Za leto 1922

v dveh lično izdelanih oblikah 12×7 in 6×4 cm se dobijo po vseh knjigarnah in trgovinah z papirjem. Koledarja sta lično vezana in tiskana na dobro limanem papirju.

Naroča se direktno pri

Zvezni knjigarni in tiskarni
v Ljubljani, Wolfova ulica šte. 1.

Jože Florjančič

adjunkt juž. železnice

Pavla Florjančič roj. Krebelj

poročena.

Maribor, 27./XI. 1921. Gorica.

Tračnice

7 do 9 cm visoke kot nove se ceno prodajo, istotako 10 Kippvagen, klanje in prazne cementne vreče. Vpašanje na anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ul. št. 5 pod „Tračnice“.

Parketne deščice

iz slavonskega hrasta dobavlja v vsaki množini in poklada najceneje

Jos. R. Puh
Ljubljana

Gradaška ul. 22. Tel. 513.

Redka priložnost!

Radi povečanja obrata se takoj proda 50 HP Lokomobila, znamke „Umradi“, omenjena je tačasno v obratu, ter si jo vsaki čas ogleda.

Ponudbe na 1. Sušnik, Maribor, Slovenska ulica 15.

Zakaj daste 1000 K?

Za 1 par čevljev?

Oglejte si blago in cene v veliki izbiri od 400—600 K pri

H. Seljak, Ljubljana
Prešernova ulica 52.

Franjo Faganel, Celje

Gospiska ulica 26.

USNJE

vseh vrst po najnižji dnevni ceni. Prepričajte se!

Naročajte in širite

JUGOSLAVIJO!

Janko Salmič

Karolinca Kandare

zaročena

Klanec, 25. novembra 1921 Badoče

POZORI

Najprimernejše in najlepše božično darilo je gotovo prvovrstno dovršena povečana slika. — V izvršitev se priporoča.

Prvi domači zavod za povečanje slik, fotografski atelje

KUNC FRANC, Ljubljana, Wolfova ulica št. 6.

Naročila, namenjena za Božična darila, se sprejemajo do 15. decembra.

Točno postrežba! Najnižje cene! Zahtevajte ceniki!

CIRIL PIRNAT

MAKSA ARMIČEVA

poročena.

Homec p. Kamniku. -- 27./XI. 1921. -- Ljubljana.

Naročalte in širite „Jugoslavijo“!

Trgovski pomočnik

zanesljiva, prvovrstna moč za engros galanterijske stroke se sprejme takoj pri tvrdki

Gaspari & Faninger v Mariboru.

Tovorni avto

3 tonski v dobrem stanju tvrdke Gräf & Stift prodajemo. — Vprašanja na upravnistvo „Jugoslavije“.

IVAN ZAKOTNIK,

mestni tesarski mojster

Telefon 379 LJUBLJANA Dunajska c. 46

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezev in mlinov. Parna žaga. Tovarna turnirja.

Prof. S. Santel

Božične razglednice

so ravnokar izšle, ter se dobijo po vseh trgovinah z papirjem, knjigarnah in trafikah.

Božične razglednice so umetno izdelane v raznih barvah in tiskane na finem Chromo papirju.

Serijs 6 razglednic 2.50 din.

Naroča se direktno pri

ZVEZNI TISKARNI in KNJIGARNI
v Ljubljani, Wolfova ulica šte. 1.